

De store vingesus

- anvisninger på, hvordan vi kan fremme havørnebestanden i Danmark

Dansk Ornitologisk Forening

Flere havørne yngler i Danmark

Havørnen er en majestætisk flyver. Som Europas største rovfugl og sidste led i fødekæden er den også en meget vigtig del af en sund og bæredygtig natur.

Siden 1995 har havørnen efter 80 års fravær igen ynglet i Danmark. Bestanden har været i jævn fremgang, og i 2005 ynglede 13 par, som tilsammen fik 16 unger på vingerne.

Den væsentligste grund til den nye fremgang i havørnebestanden er sandsynligvis det store beskyttelsesarbejde, der udføres i

Sverige og Tyskland. Ungfugle fra disse bestande strejfer rundt i Danmark og slår sig ned, hvor de finder egnede redepladser.

Fremgangen i havørnebestanden har rejst to centrale spørgsmål:

- Hvordan beskytter vi den nye danske havørnebestand, så vi kan blive ved med at glæde os over disse imponerende fugle?
- Hvor mange havørne kan vi forvente som en fast ynglebestand i Danmark?

Havørne ruger fra februar til maj. Foto: Erik Thomsen

Der er plads til mere end 75 par

Dansk Ornitologisk Forening har med støtte fra Friluftsrådet lavet en analyse af de forhold, der har betydning for havørnens udbredelse. Analysen viser, at der teoretisk er naturlig plads til over 100 par ynglende havørne i Danmark, hvis der udføres et grundlæggende beskyttelsesarbejde omkring redestederne.

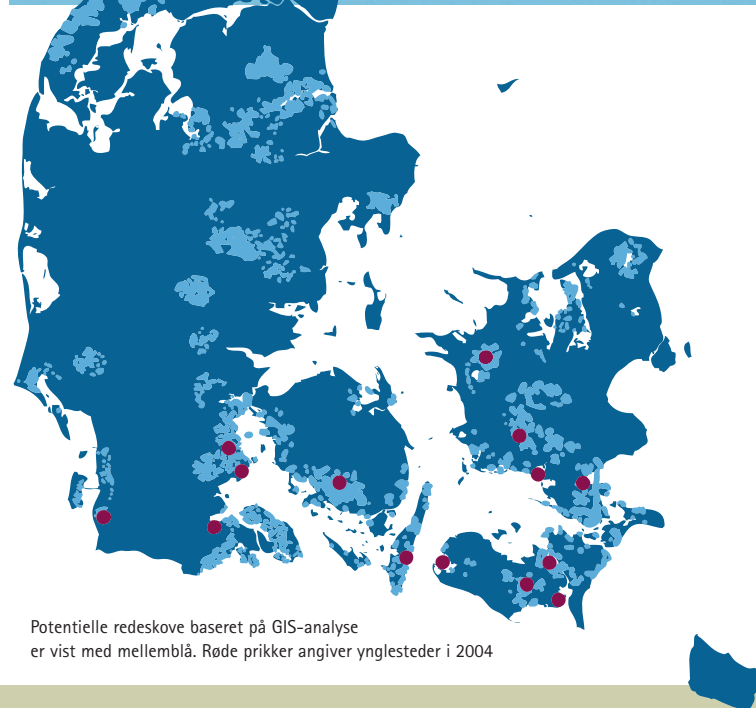
Antallet er afhængigt af, om havørnen tager Vestjylland og den vestlige Limfjord i besiddelse. Hidtil har der kun været ynglende par i Østjylland og på øerne.

Udbredelsen af havørnene til nye områder er dog ikke helt enkel. Havørnen er et sky dyr, der har behov for ro omkring redepladsen. Dermed kommer havørnens krav til yngleforholdene ofte i konflikt med menneskets brug af naturen. Set i dette lys er det mere realistisk at forvente ca. 75 ynglende havørnepar i Danmark.

Dette bestandsniveau kan sikkert nås i løbet af 20-25 år. Den Schleswig-Holstenske bestand er steget fra 14 par i 1995 til 47 par i 2005 og en lignende udvikling kan forventes i Danmark.

Foto: Erik Thomsen

Potentielle redeskove baseret på GIS-analyse er vist med mellemlå. Røde prikker angiver ynglesteder i 2004

Havørnens krav til ynglested

- Området skal have mange vandfugle om vinteren og store fisk om sommeren
- Der skal være store, gamle løvtræer til reden
- Reden skal være maksimalt 3 km fra en sø eller fjord
- Reden skal kunne placeres i en lysning eller et skovbryn
- Der skal være komplet ro om reden i yngletiden (1/2 til 31/7) i en afstand af ca. 300 m
- Reden skal ligge mindst 300 m fra bymæssig bebyggelse

Havørnen forstyrres af mennesker

Undersøgelsen tyder på, at havørnen gradvist bliver mere menneskevant. Der er derfor grund til at tro, at det med tiden vil blive lettere og lettere at opleve lokale danske havørnepar, der er fortrolige med de menneskelige aktiviteter i deres territorier. Indtil videre er det dog sikkert, at menneskelige forstyrrelser er den vigtigste grund til, at havørnene opgiver en udvalgt redeplads.

Færdslen ved denne rede reguleres ved at forbyde opankring i nærheden af reden.
Foto: Erik Thomsen

Mål: 75 par ynglende havørne og gode publikumsoplevelser

Dansk Ornitologisk Forening anser det for et attraktivt og realistisk mål, at der er 50-75 par ynglende havørne i Danmark i 2030. Samtidig skal det i endnu højere grad end i dag være muligt for publikum at opleve havørnene – også i nærheden af rederne.

For at dette mål skal kunne nås, skal en fremtidig forvaltning af havørnen tage hensyn til følgende punkter:

- Opretholdelse af den forstyrrelsesfrie zone inden for 300 meter fra etablerede reder

- Bedre formidling til skovejere, forvaltere og brugere af skovene
- Flere havørneoplevelser for befolkningen
- Oprettelse af organiserede ture og observationsposter, hvorfra ørnene kan betragtes uden forstyrrelse
- 'Fredning' af velegnede redetræer
- Forsøg med forstyrrelsesfrie kerneområder i udvalgte offentlige skove

Foto: Erik Thomsen

En fælles indsats

Ejere, forvaltere og brugere af naturområder, der er attraktive for havørne, opfordres til i fællesskab at gøre en indsats for at sikre havørnebestanden i Danmark. DOF's rapport Havørnen i Danmark kan downloades fra www.dof.dk.

Her kan man søge flere oplysninger og rådgivning om forvaltning af havørne:

Dansk Ornitologisk Forening (DOF)

www.dof.dk,
tlf. 33 31 44 04,
dof@dof.dk

Projekt Ørn, kontaktperson (DOF):
Lennart Pedersen, tlf. 47 17 02 20

DATSY-artskoordinator for havørn (DOF):
Erik Ehmsen, tlf. 62 64 15 59

Danmarks Fugle (DOF) www.dofbasen.dk/ART

Myndigheder:

Skov- og Naturstyrelsen, Naturområdet,
tlf. 33 47 22 10, sns@sns.dk

Havørnen lever primært af fisk og vandfugle, men den tager også gerne en skarv.
Foto: Klaus Dichmann

Vi har plads til flere havørne

Havørnen er en majestætisk rovfugl, som de sidste 15 år har kunnet ses af stadigt flere mennesker.

Dansk Ornitologisk Forenings analyse af havørnens yngleforhold i Danmark viser, at vi har gode livsbetingelser og plads til et betydeligt antal ynglende havørnepar.

I denne pjece beskrives de krav en havørn stiller til sit yngleområde samt de forholdsregler ejere, forvaltere og brugere af skovområder skal tage for at sikre, at vi får flere havørnepar i Danmark.

Foto for- og bagside: Erik Thomsen

 Læs mere på www.dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening · Vesterbrogade 138-140
1620 København V · tlf. 33 31 44 04 · dof@dof.dk